

به مناسبت ۱ مه؛ بیانیه‌ی مجموعه فعالان حقوق بشر در ایران در مورد شرایط سخت کارگران ایران

پنجشنبه 09 اردیبهشت 1389 ساعت 08:48 |

اول ماه مه (11 اردی بهشت ماه) دقیقا 1۲۴ سال از اعتراض کارگران نساجی شیکاگو که در سال ۱۸۶۴ میلادی رخ داد؛ می گذرد. کارگران در این روز که در پای تقویم های سراسر جهان (به استنای ایالات متحده، کانادا و چند کشور کوچک) "روز جهانی کارگر" خودنمایی می کند خواستار تعدیل شرایط کار و کاهش ساعات روزانه کار از ۱۰ به ۸ ساعت بودند؛ اما پاسخشان گلوله، آتش و جوخه های اعدام بود. بر همین اساس یاد و خاطره ی کارگرانی که سال ها علیه بی عدالتی، فقر و بیکاری مبارزه کردند در این تاریخ همواره گرامی داشته می شود. در ایران اما پیشینه ی سندیگاهها، اعتراضات و اعتصابات کارگری صورتی دیگرگونه داشته و همانند تعریف کلیت سیاست مدرن، پیشینه ی چنین اصطلاحاتی نیز به دوران انقلاب مشروطیت بازمی گردد و در اصل کارگرانی که در خارج کشور کار کرده و به میهن بازگشته بودند در پایه گذاری آن عمده ترین نقش را ایفا و تاثیر عمیق خود را بر روی دیگر کارگران ایرانی نیز گذاشتند. هم چنین حرکت های انقلاب مشروطه در تاریخ های ۱۹۰۵ و ۱۹۰۷ (۱۲۸۵ و ۱۲۸۷) تاثیر به سزایی بر روی کارگران ایرانی گذاشت و با تأسیس نخستین اتحادیه کارگری در چابخانه ای کوچک در تهران در سال ۱۲۸۴ رفته رفته این امر گسترش یافت و شعارهای مرد عادلانه، هشت ساعت کار در روز، زمین برای دهقان و جمهوری سر داده شد اما با سرکوب انقلاب مشروطه از طرف استبداد، هتس سندیکاتی و اتحادیه‌ای نیز به طبع مورد هجوم واقع گردید. تا مانع از رسوخ افکار نوین شود در این بین منافع صنفی و طبقاتی کارگران بطور آشکارا مورد تعرض قرار گرفت

اما علی رغم تمامی هجمه ها، که کلیه ی حملات داخلی و خارجی نیروی واپس گرا را در بر می گرفت، یکی از احزاب وقت در اردی بهشت سال ۱۲۲۵ توانست یکی از بزرگترین اعتصابات صنعتی در ایران و خاورمیانه را که همانا راهبیمایی بزرگ در دانشن سازمان و تشکیلات و مناکره با کارفرمایان وعده داده شده بود ۸۰۰۰۰ نفری در آبادان بود؛ سازماندهی کند تا بر این اساس شرکت نفت ایران و انگلیس چاره ی دیگری جز پذیرش خواست های صنفی کارگران نباید زین فشارها به دولت احمد قوام سبب شد که اولین قانون کار ایران در همان سال توسط مجلس شورای ملی تصویب شود

در این قانون، تعیین حداقل دستمزد بر اساس قیمت محلی مواد غذایی، منع کار کودکان، محدود شدن زمان کار روزانه به هشت ساعت، لزوم پرداخت حقوق برای روزهایی جمعه و شش روز تعطیل سالانه، از جمله روز کارگر، و اجازه دادن به اتحادیه‌ها در دانشن سازمان و تشکیلات و مناکره با کارفرمایان وعده داده شده بود

بعد ها و در سال ۱۳۳۷ دولت منوچهر اقبال با مشاوره "سازمان بین المللی کار" قانون کار جدید را تصویب و به مجلس فرستاد. مجلس این قانون را در ۲۶ اسفند ۱۳۳۷ تصویب و جایگزین قانون قبلی که با تلاش اتحادیه‌های کارگری تصویب شده بود؛ کرد.

به گواه شواهد تاریخی، یکی از عمده دلایل وقوع انقلاب بهمن ۵۷ همسنگی و اعتصاب فشر کارگری بود که هیچ گاه در طی این سه دهه موفق به دستیابی مطالبات حد افلی خود نیز نشدند. بعدها از به هم پیوستن شوراها ی سازمانی کارگری تشکیلاتی تحت نام "خانه کارگر" متولد شد تا محلی برای گردهمایی فعالین کارگری تهران و شهرستان

همراه با این تشکل سراسری، در شهرهای بزرگ کشور "انجمن همسنگی" کارگران نیز عمدتا از تجمع کارگران صنوف و کارگاههای تولیدی کوچک شکل گرفت. مبارزه علیه طرح‌های ارتجاعی و واپسگرانه ای که در قانون کار پیشنهادی احمد توکلن وزیر کار وقت محلی می گردید و تلاش برای تصویب قانون کار مترقی و متناسب با خواست کارگران از اقدامات عملی و موثر این دو تشکل کارگری

با شروع جنگ خانمانسوز ایران و عراق، فرصت لازم برای سرکوب جنبش مستقل کارگری بدست آمد کما اینکه نشریات کارگری توقیف، فعالین کار گری از کار اخراج و تحت پیگرد قرار گرفته و بسیاری از ایشان مجبور به ترک وطن شدند . هزاران فعال کارگری دستگیر و ده ها کارگر به وخه‌های اعدام سیرده شدند و بدیوی بود که در چنین شرایطی احزاب و سازمان های مدافع کارگری غیر قانونی و سندیگاهها و اتحادیه‌های کارگری منحل شوند تا با تصویب لایحه‌ای قانونی شوراها ی اسلامی کار جایگزینی برای آنها باشد خانه ی کارگر نیز استقلال خود را از دست داد و به تشکیلاتی دولتی بند شد و از آن پس افرادی منجمله محبوب، کمالی، ربیعی، سرحدی زاده که هر کدام بعدها به وزارت و نمایندگی مجلس رسیدند، هدایت این تشکیلات را بر عهده گرفتند

اما بسیاری از کارگران که خواهان استقلال هستند این رویه را برنمایند و در همین راستا عه ای از کارکنان شرکت واحد، سندیکای کارگران شرکت واحد اتوبوسرانی تهران و جومه که در سال۱۳۳۷ تأسیس شده و مدتی عملا منحل گشته بود؛ را در سال ۱۳۸۴ بازسازی کردند . تأسیس سندیکای کارگران کشت و صنعت هفت تپه در سال ۱۳۸۷ که از همان اولین روزها هجمه ی حملات فرار گر

فیت نیز مصداق همین مهم است

کارگران در ایران از حق آزادی تشکل و اعتصاب محرومند و معدود تشکل های مستقل کارگری موجودش، حیات خود را با پذیرفتن گران ترین هرقه ها می توانند حفظ کنند. ۳ بار بارداشت و هم اکنون در بند بودن منصور اسانلو، رهبر سندیکای کارگران شرکت اتوبوسرانی تهران و جومه در زندان گوردهشت کرخ، صدور حکم ۲۳ سال و سه ماه حبس تعزیری، بارداشت دستکم ۱۶۰ تن و حداقل ۵۴ مورد احضار به دادگاه برای فعالین کارگری در محدوده ی زمانی روز جهانی کارگر سال گذشته تاکنون، سرکوب، برخورد و بارداشت گسترده ی فعالین کارگری که به مناسب پاسداشت اول ماه مه سال گذشته در باره لایحه تجمع کرده بودند گواه همین امر است. قانون کار نیز که به بند بند آن نقد روست به تاریکی با اصلاحیه ای مواجه شده که وزیر کار وقت، محمد جهرمی، مدعی بود از مقوله های بین المللی مایه گرفته است

این در حالیست که کارگران به چنین اصلاحیه هایی احتیاج نداشته و به گواه خودشان، تنها، تغییر اساسی و بنیادین قانون کار برآورده کننده ی نیازهای ای شان است. قانونی که مطالبات حداقلی شان نظیر به رسمیت شناختن حق تشکل، حق اعتصاب، حق تعیین دستمزد از سوی شورای نمایندگانی که خود ایشا

در این رابطه کافی است اشاره شود که حتی با صرف نظر کردن از سایر جنبه های بشدت ضد کارگری قانون کار موجود، وجود قراردادهای موقت در قانون کار کافی است تا کارفرمایان حتی با رسمیت یافتن حق اعتصاب و تشکل در قانون کار(۱)، از طریق فرار دادن خطر عدم تمدید قرار داد بر بالایا سر کارگران، آنان را از هر اقدامی

هم چنین از آنجا که بر اساس قانون کار موجود، قرارداد موقت در مشاغل با ماهیت دائمی به رسمیت شناخته شده و بر اساس بند "۲" ماده ۲۱ قانون کار موجود (میحت خاتمه فرار داد کار) انقضا مدت در قراردادهای کار با مدت موقت و عدم تجدید صریح با ضمنی آن به منزله ی خاتمه ی قرارداد کارگر تلقی میگردد؛ باید گفت کل میحت مربوط به قراردادهای، تعلیق قرارداد و سایر میاحت در قانون کار موجود، گذشته از ماهیت ضد کارگری آنها، سیاهه ای بیش نیستند. چرا که هم اکنون با فراگیری

قراردادهای موقت، در یک دوره ی ۱۸ ساله این رقم از ۶ درصد به ۷۰ درصد کارگران ایران به گواه منابع رسمی (افا رقم تا ۸۰ درصد نیز می رسد) رسیده و از سوی دیگر کاملا روشن است که کارفرمایی که کارگر را با قرارداد سه ماهه، شش ماهه و حتی یک ماهه به استخدام خود در آورده در صورت اعتراض کارگر به شرایط کارش و یا طرح خواست اجرای برخی قوانین از سوی وی، نیازی بهطرح و درگیری با کارگر و به این معنا نیازی به بند و نصره های قانون کار و دوندگی در راهروهای ادارات کار ندارد چرا که قادر است بر اساس بند مذکور بدون کمترین هزینه و دردسری به محض انقضا مدت فرار داد کارگر، قرارداد وی را تمدید کند و همیشه دلخواه ترین شرایط خود را بی هی ج نیازی به بند و نصره قانونی بر کارگر تحمیل نماید .

در محدوده ی زمانی اردیبهشت سال گذشته تاکنون ۳۵۲۹۵۰ تقض موردی حقوق بشر بر طبقه ی کارگر و فعالین کارگری توسط نهاد آمار، نشر و آثار مجموعه فعالان حقوق بشر در ایران جمع آوری با بهتت رسیده است. که بیش ترین تعداد مربوط به اخراج کارگران و عدم پرداخت حقوق به ایشان از سوی کارفرما می باشد

طی سال های اخیر عموما و از فروردین ماه سال جاری خصوصا با توجه به تورم سرسام آور، نرخ بیکاری به شدت افزایش یافته و همین امر موجب به وجود آمدن لشکری عظیم از بیکاران در ایران شده‌است؛ این در حالیست که با تصویب طرحی که با عنوان "هدفمند سازی بارانه ها" از آن یاد می شود، افزایش بیکاری ۷۰ درصدی کارگران در ماه گذشته را در پی داشته چرا که این طرح مشوقی برای اخراج کارگران در شرایط رکودی است چرا که اجرای این طرح رکود را تشدید و قیمت ها را افزایش

می دهد در چنین شرایطی با توجه به قوانینی که دست کارفرما را از هرجعت باز گذاشته است، تعدیل نیروی کار از سوی کارفرما امری بدیوی

خط فقر از سوی مقامات دولتی در سال۱۳۸۹ ۹۰۰ هزار تومان برآورد می شود اما حداقل دستمزد کارگر در سال جاری۲۰۲۳ هزار و ۴۸۰ تومان تعیین می گردد و بدون اشاره به تورم ۱۱ درصدی (این رقم بسیار خوشبینانه و ساده انگارانه است) که تنها رشد رقم آن در شرایط عادی را، آن هم به اعتقاد مقامات دولتی نشان می دهد و بر واضح است که اجرای طرح هدفمند شدن بارانه ها موجب رتق ۳۷ درصدی همین رقم خواهد شد؛ به افزایش ۱۵ درصدی دستمزدها افتخار و به طبقه ی کارگر فخر فروخته می شود

برآورده نکردن همین حقوق اندک کارگران که پاسخگوی مخارج اولیه ی زندگی ایشان هم نیست، از سوی دستکم ۸۰ کارخانه و کارگاه تولیدی که اخبار آن به طور رسمی منتشر شده و کارگران را به لافلا ۷۴ مورد تجمع و اعتصاب واداشته، بیانگر تنها بخشی از بحران موجود می باشد

با توجه به اینکه کارگران که گردانندگان چرخ های یک کشور محسوب می شوند خیل عظیمی از جمعیت را در برمی گیرند و نقض حقوق ایشان به منزله ی درماندگی مملکتی می ماند، مجموعه فعالان حقوق بشر در ایران نیز به سهم خود خواستار پایان دادن به هرگونه سرکوب و فشار که بر این طبقه روا می شود، شده و ایشان را تا احقاق تمامی حقوق انسانی شان باری خواهد نمود

روز جهانی کارگر گرامی باد

دبیرخانه مجموعه فعالان حقوق بشر در ایران

۹ اردی بهشت ۱۳۸۹